

# Hagyomány hamvas hitele

Nagy Gyula legújabb emlékkiállításáról

Valamikor a hatvanas évek végén a megyei tanács kultúra iránt különös érzékenységgel bíró egyik vezetője, Baski Sándor elnökhelyettesi autóval rendelt Várpalotára, hogy Nagy Gyula özvegyével meghányjuk vessük a művészeti hagyaték gondozását. Nem lévén egyéb támpontom, a tárgy megítéléséhez kizárólag a művek „olvasásával” közelíthettem.

A festmények jóvoltából azonban nem maradtam információ híján. Nagy Gyula munkái ugyanis nem szorultak az akkor előszeretettel ráaggatott és életrajzi adatokkal is megtámogatott ideológiai minősítésre. Mindmáig kibírják, sőt megkövetelik a műelemző megközelítést, és az emléket őrző család, illetve a kultuszát ápolók munkája következtében folyamatosan együtt is élnek közönységükkel. E kapcsolat stációi közül hadd említsem az egykor Koncz József szervezte képzőművészeti gyűjteményt, vagy a '80-as évek végét, amikor a róla elnevezett galéria megnyitásával egyidejűleg ugyancsak a Jó Szerencsét Művelődési Központban rendeztek kiállítást alkotásaiból. A döntő tehát műveinek a magyar művészettörténet kontextusában is mérhető önértéke, melynek futó érzékeltetése elől írásom korlátozottsága ellenére sem térhetek ki.

A most látható csaknem fél-száz festmény keltette összbenyomás ugyanis az emlékezésen túl magában hordoz néhány

esztétikaivá érlelhető gondolatot. Jelesül műveinek festői erejét, amelyben nem az újdonság, hanem épp a hagyomány hamvas hitele jut kifejezésre. Erre utalt megnyitójában a Várpalota kultúráját ismerő *Szűz Rezső* a portrészerezés már-már látásmódbeli normává emelésével, de festőnk népszerűsége okán is.

Ez a festészet, miközben természetesen mozdulatokkal válogat a magyar művészet eszköztárából, műfajaival és tematikájában egyaránt jótékonyan sokarcú. A képek hatását szerkesztettségük sajátos rejtettsége, a tárgyak és alakok színekkel való elemezhetetlen kapcsolata adja. Az Őszi tájban a melegség varázsával, a Zöldruhás nőben szinte anyaggá érlelt színszerűséggel, az 1958-as olaszországi remekken pedig sajátos tárgyvonású fogalmazással. S beszélni illik a gyermekképek lírai édességéről, az üzemfeldolgozások diszkrét konstruktivitásáról, vagy a portrék és a csendéletszerűen vászonra vitt tájképek műfaji tisztaságáról.

Az alkotás miértjének és hogyanjának feltárása azonban mindig esetlen, legfeljebb a hatás kézzelfogható. Nemcsak tudományosan, hanem a tetten ért közönségreakciókban. S ha van alkalmas kontrollja az alkotás körüli magyarázkodásnak, az elsősorban azon sokak válasza, akik képzőművészethez vonzódásukról a megnyitón való jelenléttel vallottak.

Szelényi Pál